

זהר הקדוש

עם ביאור
הפּתּר וּתּכּוּד

פּרשׂת נשׂא • הוּוּנָה כּבּרַכַּת כּהנִים

לְעֵמָא - הם מברכים את העם, על ידי שמתקנים את השם כראוי שהתבאר כי רק על ידי הוּוּנָה כראוי שורה הברכה, לכן **וְאֵנָא אַבְרָךְ לְהוּ** - ואני אברך אותם. **וּלְפִיכֶךָ פְּתִיב 'וְשִׁמּוּ** את שמי, על שם תיקון הספירות שהוא שם ה', **וְלֹא פְּתִיב 'אִמְרוּ** את שמי, או **'זְכְּרוּ** את שמי.

לאחר שדיבר על התיקון שעושים הכהנים על ידי ברכתם, עתה יזהיר שצריכים הכהנים לברך את עמו ישראל 'באהבה', שיהיה הוא את העם, וכן שיהיה הוא אהוב על הציבור. ומשם יכנס לבאר ענין 'שתום העין' שהוא עינו הרעה של בלעם, והפכו הוא פתיחת העינים בכל מקום, שהוא לברכה.

תְּאֵנָא - שנו, **כּל פּהּוּ דְלֹא רַחֲמִין לִיה עֵמָא** - כל כהן שאין העם אוהבים אותו, **לֹא יִפְרוּס יְדוּי** - לא יפרוש את כפיו. **וְעוֹבְדָא הוּהּ בְּחַד כּהוּ דְקָם וּפְרִיס יְדוּי** - מעשה היה בכהן אחד שקם ופרש את כפיו על אף שהיו הציבור שונאים אותו, **וְעַד דְלֹא אֲשְׁלִים** - ועד שלא השלים את ברכת כהנים, **אֲתַעְבִּיד תְּלֵא דְגְרַמִּי** - נעשה גל של עצמות. **מֵאִי טַעְמָא** - מה הטעם לעשותו החמור, **מִשּׁוּם דְלֹא בְרִיךְ בַּחֲבִיבוּתָא** - משום שלא ברך באהבה. והמשך המעשה היה, **וְקָם כּהוּ אַחַר שְׁהִיא אַהוּב עַל הַצְּבוּר, וּפְרִיס יְדוּי וּבְרִיךְ** - ופרש את כפיו ובירך את העם, **וְאֲתַתְּקוּ הוּוּא יוֹמָא** - ונתקן היום ההוא כפי שהיה צריך להתתקן על ידי ברכת הכהנים.

כּל פּהּוּ דְהוּא לֹא רַחֲמִים לְעֵמָא - כל כהן שאינו אוהב את העם, או שאין העם אוהבים אותו, **לֹא יִפְרוּס יְדוּי לְבַרְכָא לְעֵמָא** - לא יפרוש את כפיו לברך את העם. כהן שאינו אהוב על הציבור לא יברך, נלמד מן המעשה שהיה. וכהן שאינו אוהב את הציבור נלמד ממה **דְּכִתִּיב (משלי כב ט)** 'טוב עין הוא יבורך', אל תקרי 'בורך', אלא 'ברך', כי רק מי שהוא טוב עין ואוהב את הציבור, הוא יכול לברך ברכת כהנים.

אחר שביאר כי הברכה צריכה להיות בטובת עין, יבאר כי בלעם רצה להפר את הברכות על ידי שיברך עם העין רעה.

תְּאֵנָא - שנו, **אֲמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּא וְרֵאָה מַה פְּתִיב בְּהוּוּא רְשַׁע דְּבַלְעָם. בְּשַׁעְתָּא דְּאֲתַמְסַר לִיה לְבַרְכָא לְיִשְׂרָאֵל** - בשעה שנמסר לו דבר ה' בפיו לברך את ישראל בעל כרחו, היה חפץ שלא יתקיימו ברכותיו אלה, לכן **הוּהּ מְשַׁגַּח בְּעֵינָא בִישָׂא** - היה מסתכל ומתקשר עם המידה של עין רעה, שהיא המידה בסטרא אחרא העומדת לעומת מידת עין טובה שבקדושה, **בְּגִין דְלֹא יִתְקַיֵּים בְּרַכְתָּא** - כדי שלא תתקיים הברכה שבידיכם, **וְהוּהּ תְּלִי מְלוּי בְּהוּוּא עֵינָא בִישָׂא** - ובכך היה תולה את דבריו שהיה מברך את ישראל באותו עין הרע, כדי שלא יחולו עליהם. ומוכיח כן ממה **דְּכִתִּיב (במדבר כד ג)** 'וישׂא משלו ויאמר נאם בלעם בּוֹ בְּעוֹר וְנִאֵם הַגִּבֵּר שְׁתֵּם הָעִין'.

מאמר זה טובב סביב ברכת כהנים. תחילה יבאר התיקונים הנעשים על ידי כוונת הכהנים, ואחר כך יבאר כי הכהן צריך לברך מאהבה ובטובת עין, ומזה יבוא לבאר ענין הברכה בטובת עין, ומזה יבאר ענין ברכות בלעם שהיה חפץ לברך בעין רעה והקב"ה הפכו לעין טובה, ואחר כך יבאר סוד ענין טוב עין שבברכת כהנים.

'וְשִׁמּוּ אֶת שְׁמִי' (במדבר ו כז). מהו **'וְשִׁמּוּ אֶת שְׁמִי'**. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, יִתְקַנּוּ, בְּמַה דְּכִתִּיב (שם ד יט) **'וְשִׁמּוּ אוֹתָם אִישׁ אִישׁ עַל עֲבוֹדָתוֹ וְאֵל מִשְׁאֹל'**.

לְאֲתַקְנָא בְּבִרְכַתְהוֹן, בְּתַרְוִין דִּימִינָא לִימִינָא, וּבְתַרְוִין דְשְׂמַאלָא לְשְׂמַאלָא, בְּדַקָּא תוּי. דְּבַעֲיָא דְלֹא יִטְעוּן בְּהוֹן, לְאֲתַקְנָא פְּלֵא, בְּגִין דִּיתְבַּרְכוּן עֲלֵאִין וְתַתְּאִין.

וְאִי יַעֲבְדוּן הֵכָּה, מַה פְּתִיב, 'וְאֵנִי אַבְרָכֶם. לְמַאן, לְאִינוּן פְּהִנִי, דְּכִתִּיב (בראשית כז כט) 'וּמְבַרְכֶיךָ בְּרוּךְ, וּכְתִיב (שם יב ג) 'וְאַבְרָכָה מְבַרְכֶיךָ, אִינוּן מְבַרְכִין לְעֵמָא, וְאֵנָא אַבְרָךְ לְהוּ, וּלְפִיכֶךָ פְּתִיב 'וְשִׁמּוּ, וְלֹא פְּתִיב 'אִמְרוּ' או 'זְכְּרוּ'.

תְּאֵנָא, כּל פּהּוּ דְלֹא רַחֲמִין לִיה עֵמָא, לֹא יִפְרוּס יְדוּי. וְעוֹבְדָא תּוּהּ בְּחַד כּהוּ דְקָם וּפְרִיס יְדוּי, וְעַד דְלֹא אֲשְׁלִים, אֲתַעְבִּיד תְּלֵא דְגְרַמִּי, מֵאִי טַעְמָא, מִשּׁוּם דְלֹא בְרִיךְ בַּחֲבִיבוּתָא. וְקָם אַחַר, וּפְרִיס יְדוּי וּבְרִיךְ, וְאֲתַתְּקוּן תּוּהוּא יוֹמָא.

כּל פּהּוּ דְהוּא לֹא רַחֲמִים לְעֵמָא, או עֵמָא לֹא רַחֲמִין לִיה, לֹא יִפְרוּס יְדוּי לְבַרְכָא לְעֵמָא, דְּכִתִּיב (משלי כב ט) 'טוב עין הוא יבורך', אל תקרי 'בורך', אלא 'ברך'.

תְּאֵנָא, אֲמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּא וְרֵאָה מַה פְּתִיב בְּהוּוּא רְשַׁע דְּבַלְעָם. בְּשַׁעְתָּא דְּאֲתַמְסַר לִיה לְבַרְכָא לְיִשְׂרָאֵל, תּוּהּ מְשַׁגַּח בְּעֵינָא בִישָׂא, בְּגִין דְלֹא יִתְקַיֵּים בְּרַכְתָּא, וְהוּהּ תְּלִי מְלוּי בְּהוּוּא עֵינָא בִישָׂא, דְּכִתִּיב (במדבר כד ג) 'נִאֵם בְּלַעַם בּוֹ בְּעוֹר'.

וְאִי יַעֲבְדוּן הֵכָּה - ואם יעשו כן הכהנים, שיתקנו את הספירות כראוי, אשר על ידי כן יתברכו הכל, **מַה פְּתִיב** - מה כתוב אחר זה, שבזכות 'ושמו את שמי על בני ישראל', יתקיים **'וְאֵנִי אַבְרָכֶם'**. ושואל, **לְמַאן** - למי באה ברכה זו. ומשיב, **לְאִינוּן כְּהֵנִי** - לאותם כהנים שיתקנו את השם כראוי, **דְּכִתִּיב (בראשית כז כט) 'וּמְבַרְכֶיךָ בְּרוּךְ, וּכְתִיב (שם יב ג) 'וְאַבְרָכָה מְבַרְכֶיךָ'**, מבואר כי המברך אחרים מתברך בעצמו, על כן אומר הקדוש ברוך הוא, **אִינוּן מְבַרְכִין**

'וְשִׁמּוּ אֶת שְׁמִי על בני יִשְׂרָאֵל וְאֵנִי אַבְרָכֶם' (במדבר ו כז). ושואל, **מַהוּ** הפירוש של **'וְשִׁמּוּ אֶת שְׁמִי'** בלשון 'שימה', ולמה לא כתוב 'ויזכרו את שמי', או 'ויאמרו את שמי'. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, פִּירוּשׁ תִּיבַת 'ושמו' הוא **'יִתְקַנּוּ, כְּמַה דְּכִתִּיב** - כמו שכתוב (שם ד יט) **'וְשִׁמּוּ אוֹתָם אִישׁ אִישׁ עַל עֲבוֹדָתוֹ וְאֵל מִשְׁאֹל'**, ופירושו הוא שיִמְנּוּ ויתקנו כל אחד על עבודתו, וכן 'ושמו את שמי', פירושו שהכהנים יתקנו את שם השם.

ומפרש מה מתקנים הכהנים בעת נשיאת כפיהם.

וענין שימת השם הוא, שצריכים הכהנים **לְאֲתַקְנָא בְּבִרְכַתְהוֹן** - לתקן בברכתם את 'שמי' שהוא הספירות של זעיר אנפין שהוא בבחינת שם הוי"ה, על ידי המשכת השפע מן הספירות שלמעלה לכל בחינה כפי שורשה. על ידי הפסוק הראשון 'יברכך ה'" (שם ו כד) ימשיכו **כְּתַרְוִין דִּימִינָא לִימִינָא** - הספירות שהם שורש בחינת ימין לקו הימין שהוא חכמה חסד ונצח כדי לתקנו. **וּכְתַרְוִין דְשְׂמַאלָא לְשְׂמַאלָא** - ואת הספירות של שורש בחינת שמאל, יתקנו לקו השמאל שהוא בינה גבורה והוד, על ידי הפסוק השני "יאר ה'" (שם פסוק כה). ועל ידי הפסוק השלישי "שא ה'" (שם פסוק כו), יתקנו את הספירות שהם שורש קו האמצעי שהוא דעת תפארת ויסוד. והכל צריך להיות **פְּדָקָא חֲזִי** - כמו שראוי, **דְּבַעֲיָא דְלֹא יִטְעוּן בְּהוֹן** - כי צריכים הכהנים להיזהר שלא יטעו בהם, אלא **לְאֲתַקְנָא פְּלֵא** - לתקן הכל על מקומו, **בְּגִין דִּיתְבַּרְכוּן עֲלֵאִין וְתַתְּאִין** - כדי שיתברכו כולם העליונים והתחתונים. כי יש שמתברכים רק מקו ימין, ויש שמתברכים רק מצד שמאל וכן יש שאינם מתברכים אלא רק מקו האמצעי, ואם יטעו בברכתם שבפסוק הראשון יתקנו את צד שמאל או להיפך, נמצא שלא יתברכו לא אלו ולא אלו.

ומפרש למה זוכים הכהנים על ידי שממשיכים את הברכה כאשר הם מכוונים כראוי.

ושואל **מאי בְּנוּ בְּעוֹר'**, כלומר למה היה צריך בלעם לומר שהוא בנו של בעור. ומפרש, שכונתו היתה לומר שהוא בא **מֵהוּא דְהוּה סַאנִי לְהוּ יְתִיר מְפַל בְּנֵי עֲלָמָא** - מזה שהיה שונא את בני ישראל יותר מכל בני העולם, שהוא לבן הארמי שביקש לעקור את הכל, והתכוון בזה לומר כי גם הוא הולך בדרכי אביו והוא חפץ לעקור הכל, אך מאחר שהיה מוכרח לברכם, לכן ממשיך בלעם ואומר על עצמו **'וּנְאָם הַגִּבֵר שְׁתוּם הָעֵינִי'**, שהרי לפי פשוטו הוא תמוה למה יגנה בלעם את עצמו לומר שהוא בעל מום שעינו סתומה, אלא כוונתו של בלעם היתה בזה **דְּסִתִּים עֵינָא טְבָא מְנִייהו** - שסתם את העין הטובה מהם, כלומר שבירכם בעין רעה, **בְּגִין דְּלֹא יִתְבְּרְכוּן וְלֹא יִתְקַיִים בְּרַכְתָּא** - כדי שלא יתברכו ישראל ולא יתקיימו ברכותיו.

כיון שהתבאר כי ענין סתימת עין בלעם הוא הברכה שבעין רעה. יזכיר כי ענין פקחת העינים הוא הברכה שבעין טובה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הֲכִי הוּא וְדָאֵי - כן הוא ודאי שקיום הברכות תלוי בפקיחת העינים לטובה, **דְּאִשְׁפְּחוּן פְּקִיחָא דְעֵינָא לְבְרָכָא** - שהרי מצונו שהברכה באה בפקיחת העינים לטובה, כלומר על ידי עין טובה, **דְּכְתִיב אצל תפילת דניאל על בנין המקדש (דניאל ט ח) 'פָּקַח עֵינֶיךָ וְרָאָה שְׁמַמְתִּינוּ וְהַעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמֶךָ עֲלֵיהֶּ, וְהִגַּם שְׁלֹא כְתוּב שֶׁם לְשׁוֹן בְּרַכָּה, מְכַל מְקוּם שֶׁם בִּיקֵשׁ דְּנִיאל עַל בְּנֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּגִין לְבְרָכָא** - כדי להמשיך ברכה לישראל, כי ברכה היא לישראל לבנות להם את המקדש. **וּבְרַכְתָּא דְרַב הַמְּנוּנָא סְבָא** - וברכתו של רב המנונא סבא כשהיה מברך אחד מישראל, **הֲכִי אָמַר** - כך היה אומר, **'קוֹדֶשׁא גְרִיף הוּא יְפַקַח עֵינֵינוּ עֲלֵךְ'** - הקדוש ברוך הוא יפקח עינינו עליך לטובה. והטעם הוא, כי הברכה תחול רק בפקיחת העין, שהיא הברכה בעין טובה. כיון שהתבאר כי ענין פקחת העינים הוא הברכה בעין טובה, הוא מסיק, **וּבְהַהוּא רְשָׁע** - באותו רשע בלעם **כְּתִיב 'שְׁתוּם הָעֵינִי'** - סתום העין, כי סתם את עיניו **בְּגִין דְּלֹא יִתְבְּרְכוּן עַל יְדֵי** - כדי שלא יתברכו על ידיו.

לפי מה שהתבאר כי קיום הברכה תלוי בטובת עין המברך, יבואר כי כן הוא בברכת כהנים.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּגִין כֶּף - בגלל כן שקיום הברכה תלויה בעין טובה, **כְּהֵנָּא דְבְרִיךְ בְּעֵינָא טְבָא, בְּרַכְתִּיה אֲתַקִּיִים** - כהן שמברך בעין טובה ברכתו **טְבָא** - וכהן שאינו מברך בעין טובה, עליו **כְּתִיב (משלי כו ו) 'אֵל תִּלְחַם אֶת לַחֵם רַע עֵינִי וְאֵל תִּתְּאוּ לְמַטְעַמוֹתַי, כְּלוּמַר, אֵל תִּבְעוּ מִגִּיּוֹה בְּרַכְתָּא כָּלִל** - אל תבקשו ברכה מפיו כלל.

כיון שהתבאר כי הברכה שאינה בעין טובה אינה מתקיימת, יבאר כי ברכתיו של בלעם כן התקיימו. **אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תָּא חֲזִי, כְּתִיב אֵל בְּלַעַם וְגו'** ויִתְפַּךְ ה' אֱלֹהֶיךָ לָךְ אֶת הַקְּלָלָה לְבִרְכָּה כִּי אֶהְבֶּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ. ושואל על מה שכתוב שלא רצה ה' **'לְשִׁמוּעַ אֵל בְּלַעַם, אֵל בְּלֶק' מִבְּעֵי לִיָּה** - היה צריך לכתוב, **דְּהָא עֲבִיד בְּלֶק כְּלָא** - שהרי בלק עשה וגרם את הכל, כי הוא קרא אל בלעם לקלל את ישראל. **מָהוּ 'אֵל בְּלַעַם, הָרִי בְּפוּעַל בִּירַךְ בְּלַעַם אֶת יִשְׂרָאֵל. אֵלָא מִשּׁוּם דְּהוּה סִתִּים עֵינֵינוּ** - אלא לפי שהיה סתום את עיניו שלא לברך בעין טובה, **בְּגִין דְּלֹא יִתְבְּרְכוּן יִשְׂרָאֵל** - כדי שלא יתברכו ישראל כזכור למעלה, לכן כתוב **'ולא אבה ה' לשמוע אל בלעם,** ושמיעה היא מלשון הבנה, כלומר שלא רצה ה' להבין את כוונת בלעם שסתם עיניו כדי שלא יתקיימו הברכות, אלא הברכות התקיימו, וכמו שהולך ומבאר הטעם.

וּבְרַכְתָּא דְרַב הַמְּנוּנָא סְבָא, הֲכִי אָמַר, 'קוֹדֶשׁא גְרִיף הוּא יְפַקַח עֵינֵינוּ עֲלֵךְ. וּבְהַהוּא רְשָׁע כְּתִיב 'שְׁתוּם הָעֵינִי, בְּגִין דְּלֹא יִתְבְּרְכוּן עַל יְדֵי. וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּגִין כֶּף, כְּהֵנָּא דְבְרִיךְ בְּעֵינָא טְבָא, בְּרַכְתִּיה אֲתַקִּיִים, וְדָלֵא מְבַרַךְ בְּעֵינָא טְבָא, כְּתִיב (משלי כג ו) 'אֵל תִּלְחַם אֶת לַחֵם רַע עֵינִי וְאֵל תִּתְּאוּ לְמַטְעַמוֹתַי, כְּלוּמַר, אֵל תִּבְעוּ מִגִּיּוֹה בְּרַכְתָּא כָּלִל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תָּא חֲזִי, כְּתִיב (דברים כג ו) 'ולא אבה ה' אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמוּעַ אֵל בְּלַעַם וְגו'. 'לְשִׁמוּעַ אֵל בְּלַעַם, 'אֵל בְּלֶק' מִבְּעֵי לִיָּה, דְּהָא עֲבִיד בְּלֶק כְּלָא, מָהוּ 'אֵל בְּלַעַם. אֵלָא מִשּׁוּם דְּהוּה סִתִּים עֵינֵינוּ, בְּגִין דְּלֹא יִתְבְּרְכוּן יִשְׂרָאֵל. תָּאנָּא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אָמַר לִיָּה קוֹדֶשׁא גְרִיף הוּא יְפַקַח עֵינֵינוּ עֲלֵךְ' - אמר הקדוש ברוך לבלעם, **רְשָׁע, אֲתָ סִתִּים עֵינֶיךָ בְּגִין דְּלֹא יִתְבְּרְכוּן בְּנֵי - אתה סתום עיניך כדי שלא יתברכו בני, **אָנָּא אִפְקַח עֵינֵי** - אני אפקח את עיני, **וְכָל מְלִין דְּתִימָא אֶהְפֵּךְ לְהוּ לְבְרַכָּאן** - וכל הדברים שתאמר אני אהפוך להם לברכות המתקיימות, על אף שהוא היה אומרם בעין רעה, **הֲדָא הוּא דְּכְתִיב** - זהו מה שכתוב **'ויִתְפַּךְ ה' אֱלֹהֶיךָ לָךְ אֶת הַקְּלָלָה לְבִרְכָּה כִּי אֶהְבֶּךָ וְגו'** ה' אֱלֹהֶיךָ, כלומר מה שכתוב **'כי אהבך ה' הברכות היו ברכתיו של הקב"ה,** כי הן באו מדבר ה' שהיה בפי בלעם, והתבאר לעיל כי כל המברך מאהבה ברכתיו מתקיימות, וזהו ענין פקחת עיני הקב"ה לטובה.**

ועתה יבאר סוד ענין טוב עין שבברכת כהנים, איזה שפע ממשך על ידי זה. **וְעַל דָּא כְּתִיב** - ועל ענין זה שהוא טובת העין שעל ידה באה הברכה כתוב **'טוֹב עֵינִי הוּא יְבוֹרֵךְ כִּי נִתַּן מִלְחָמוֹ לְדָל'**. ושואל, **מָהוּ כוֹנוֹת הַכְּתוּב שְׁטוֹב עֵינִי נוֹתֵן 'מִלְחָמוֹ לְדָל'**. ומפרש כי פירוש פסוק זה הוא **כְּמָה דְּאוֹקִימָנָא** - כמו שהעמדנו פירושו על פי מה דְּכְתִיב אצל הכהנים **(ויקרא כא כב) 'לַחֵם אֱלֹהִיו מִקְדָּשֵׁי הַקְּדָשִׁים וְגו'** ומן הקדשים יאכל. ומפרש, כי ממה שנאמר 'מקדשי הקדשים' **מִשְׁמַע, דְּקְדָשֵׁי הַקְּדָשִׁים 'לַחֵם אֱלֹהִיו' נִפְקַח מִגִּיּוֹה** - כי ה'לחם' שהוא רומז על הבינה, **וּבְגִין כֶּף** - ומפני כן נאמר 'טוב עין הוא יבורך' **כִּי נִתַּן מִלְחָמוֹ לְדָל,** 'טוב עין' רומז על היסוד הממשיך את שפע הנקרא 'לחם' שנמשך מן הבינה אל המלכות שהיא בחינת 'דל'.

מִגִּיּוֹה - כי ה'לחם' שהוא רומז על הבינה, **וּבְגִין כֶּף** - ומפני כן נאמר 'טוב עין הוא יבורך' **כִּי נִתַּן מִלְחָמוֹ לְדָל,** 'טוב עין' רומז על היסוד הממשיך את שפע הנקרא 'לחם' שנמשך מן הבינה אל המלכות שהיא בחינת 'דל'.

כיון שהתבאר כי הברכה שאינה בעין טובה אינה מתקיימת, יבאר כי ברכתיו של בלעם כן התקיימו. **אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תָּא חֲזִי, כְּתִיב אֵל בְּלַעַם וְגו'** ויִתְפַּךְ ה' אֱלֹהֶיךָ לָךְ אֶת הַקְּלָלָה לְבִרְכָּה כִּי אֶהְבֶּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ. ושואל על מה שכתוב שלא רצה ה' **'לְשִׁמוּעַ אֵל בְּלַעַם, 'אֵל בְּלֶק' מִבְּעֵי לִיָּה** - היה צריך לכתוב, **דְּהָא עֲבִיד בְּלֶק כְּלָא** - שהרי בלק עשה וגרם את הכל, כי הוא קרא אל בלעם לקלל את ישראל. **מָהוּ 'אֵל בְּלַעַם, הָרִי בְּפוּעַל בִּירַךְ בְּלַעַם אֶת יִשְׂרָאֵל. אֵלָא מִשּׁוּם דְּהוּה סִתִּים עֵינֵינוּ** - אלא לפי שהיה סתום את עיניו שלא לברך בעין טובה, **בְּגִין דְּלֹא יִתְבְּרְכוּן יִשְׂרָאֵל** - כדי שלא יתברכו ישראל כזכור למעלה, לכן כתוב **'ולא אבה ה' לשמוע אל בלעם,** ושמיעה היא מלשון הבנה, כלומר שלא רצה ה' להבין את כוונת בלעם שסתם עיניו כדי שלא יתקיימו הברכות, אלא הברכות התקיימו, וכמו שהולך ומבאר הטעם.

ומבאר מה עשה הקב"ה שיתקיימו ברכתיו של בלעם.

תָּאנָּא - למדנו, **אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אָמַר לִיָּה קוֹדֶשׁא גְרִיף הוּא יְפַקַח עֵינֵינוּ עֲלֵךְ** - אמר הקדוש ברוך לבלעם, **רְשָׁע, אֲתָ סִתִּים עֵינֶיךָ בְּגִין דְּלֹא יִתְבְּרְכוּן בְּנֵי** - אתה סתום עיניך כדי שלא יתברכו בני, **אָנָּא אִפְקַח עֵינֵי** - אני אפקח את עיני, **וְכָל מְלִין דְּתִימָא אֶהְפֵּךְ לְהוּ לְבְרַכָּאן** - וכל הדברים שתאמר אני אהפוך להם לברכות המתקיימות, על אף שהוא היה אומרם בעין רעה, **הֲדָא הוּא דְּכְתִיב** - זהו מה שכתוב **'ויִתְפַּךְ ה' אֱלֹהֶיךָ לָךְ אֶת הַקְּלָלָה לְבִרְכָּה כִּי אֶהְבֶּךָ וְגו'** ה' אֱלֹהֶיךָ, כלומר מה שכתוב **'כי אהבך ה' הברכות היו ברכתיו של הקב"ה,** כי הן באו מדבר ה' שהיה בפי בלעם, והתבאר לעיל כי כל המברך מאהבה ברכתיו מתקיימות, וזהו ענין פקחת עיני הקב"ה לטובה.

ועתה יבאר סוד ענין טוב עין שבברכת כהנים, איזה שפע ממשך על ידי זה.

וְעַל דָּא כְּתִיב - ועל ענין זה שהוא טובת העין שעל ידה באה הברכה כתוב **'טוֹב עֵינִי הוּא יְבוֹרֵךְ כִּי נִתַּן מִלְחָמוֹ לְדָל'**. ושואל, **מָהוּ כוֹנוֹת הַכְּתוּב שְׁטוֹב עֵינִי נוֹתֵן 'מִלְחָמוֹ לְדָל'**. ומפרש כי פירוש פסוק זה הוא **כְּמָה דְּאוֹקִימָנָא** - כמו שהעמדנו פירושו על פי מה דְּכְתִיב אצל הכהנים **(ויקרא כא כב) 'לַחֵם אֱלֹהִיו מִקְדָּשֵׁי הַקְּדָשִׁים וְגו'** ומן הקדשים יאכל. ומפרש, כי ממה שנאמר 'מקדשי הקדשים' **מִשְׁמַע, דְּקְדָשֵׁי הַקְּדָשִׁים 'לַחֵם אֱלֹהִיו' נִפְקַח מִגִּיּוֹה** - כי ה'לחם' שהוא רומז על הבינה, **וּבְגִין כֶּף** - ומפני כן נאמר 'טוב עין הוא יבורך' **כִּי נִתַּן מִלְחָמוֹ לְדָל,** 'טוב עין' רומז על היסוד הממשיך את שפע הנקרא 'לחם' שנמשך מן הבינה אל המלכות שהיא בחינת 'דל'.

נפשי צמאה לדעת כל רז סודך

וזהו הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד"

ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

